

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 13 czerwca 2012 roku

ZEW/500/10-1/2012/AM

**Pani
Krystyna Szumilas
Minister Edukacji Narodowej**

Szanowne Pani Minister,

zwracam się do Pani Minister z prośbą o podjęcie stosownych działań, które wyeliminują sytuacje pobierania przez szkoły pieniędzy od uczniów przy okazji wydawania świadectw szkolnych. W moim odczuciu warunkowanie wydania świadectwa od wniesienia jakichkolwiek opłat (np. na radę rodziców czy zakup znaczka organizacji pozarządowej) stanowi naruszenie praw dziecka i jest niezgodne z obowiązującym prawem oświatowym.

Nie kwestionuję potrzeby gromadzenia środków finansowych przez szkoły (uprawnienia takie posiadają rady szkoły i rady rodziców). Jednak składki przekazywane na działalność statutową mają charakter dobrowolny, o czym stanowi art. 50 ust. 3 oraz art. 54 ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.). Należy bezwzględnie podkreślić, że nieuiszczanie opłat mających charakter dobrowolnych składek nie może stanowić warunku otrzymania świadectwa promocyjnego lub ukończenia szkoły. Tymczasem co roku otrzymuję sygnały o nieprawidłowościach w tym zakresie. Problem podnoszą nie tylko rodzice uczniów, ale i nauczyciele, którzy są obligowani przez dyrektorów szkół do zbierania pieniędzy. Sytuacja ta sprawia, że niezamożni uczniowie przeżywają stres, gdy dowiadują się, że warunkiem otrzymania świadectwa jest uiszczenie opłaty - dziecko przecież zna sytuację materialną rodziny, a gdy wie, że jest ona wyjątkowo trudna, tym bardziej przeżywa tę sytuację.

Nowym problemem, który pojawił się w tym roku w związku ze zbliżającym się końcem roku szkolnego są tzw. „obiegówki” (zawierają one informacje takie, jak np. dokonanie wpłaty na radę rodziców, na modernizację sprzętu muzycznego w szkole muzycznej, rozliczenie z biblioteką szkolną). Rodzice sygnalizują, że od ich wypełnienia i złożenia w odpowiednim terminie szkoły uzależniają wydanie (bądź nie) świadectwa szkolnego. Takie sytuacje uważam również za niedopuszczalne.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 10 a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), proszę Panią Minister o podjęcie właściwych działań, które zapobiegą wskazanym przeze mnie nieprawidłowościom.

Z wyrazami szacunku
Marek Piasecki

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DKOW-ZF-5008-5/2012

Warszawa, 2012-06-10

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panu Ministrze,

odpowiadając na pismo ZEW/500/10-1/2012/AM z 13 czerwca 2012 r. w sprawie pobierania opłat za świadectwa szkolne oraz niewydawania świadectw z powodu niewniesienia opłat na różne cele, a także z powodu braku podpisów na tzw. „obiegówce” uprzejmie informuję, że Ministerstwo Edukacji Narodowej co jakiś czas przypomina kuratorom oświaty i dyrektorom szkół o obowiązujących w tym zakresie unormowaniach prawnych (przykładem na reakcję Ministerstwa jest załączona kserokopia pisma z 2003 r.).

Zgodnie z art. 50 ust. 3 i art. 54 ust. 8 ustawy o systemie oświaty dopuszcza się wspieranie przez radę szkoły i radę rodziców działalności statutowej szkoły lub placówki poprzez gromadzenie funduszy pochodzących m.in. z **dobrowolnych składek rodziców**. Nie oznacza to jednak dopuszczalności nakładania na rodziców obowiązku wpłacania określonych opłat i uzależnienia od ich uiszczenia wydania świadectwa ich dziecku

Ponadto w § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych stanowi, iż „*świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomu, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych, a także kopie, o których mowa w § 23 ust. 2, są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie*”.

W odniesieniu do tzw. „obiegówek” nie ma powszechnie obowiązujących regulacji prawnych, a ich stosowanie może wynikać z regulacji wewnątrzszkolnych wprowadzających taką formę potwierdzenia wywiązania się

przez absolwenta ze wszystkich obowiązków wobec szkoły. Jednak niespełnienie któregokolwiek z tych obowiązków nie może być powodem niewydania świadectwa.

Uprzejmie informuję, że na pierwszej stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej została zamieszczona informacja o następującej treści:

Wstrzymywanie uczniom wydawania świadectw jest niedopuszczalne

Dodany: 15 czerwca 2012, uaktualniony: 15 czerwca 2012

W związku z doniesieniami prasowymi dotyczącymi stosowania w niektórych szkołach praktyk wstrzymywania wydawania uczniom i absolwentom promocyjnych świadectw szkolnych i świadectw ukończenia szkoły z powodu między innymi: nieuiszczenia opłaty za świadectwo, nieuiszczenia dobrowolnej składki na radę rodziców, braku przedłożenia przez absolwenta tzw. „obiegówki” uprzejmie informujemy, że praktyki tego typu są niezgodne z prawem.

W § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych jest napisane, iż „świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomu, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych, a także kopie, o których mowa w § 23 ust. 2, są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie”.

Załączam również kserokopię pisma w powyższej sprawie skierowanego do kuratorów oświaty.

z pozdrowieniami

Krystyna Szumilas

MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU

Warszawa, 15 kwietnia 2003r.

DKOS 5 MW 5060 18 /03

Szanowni Państwo
Kuratorzy Oświaty

Szanowni Państwo,

uprzejmie przypominam, że stosowana w ubiegłych latach w niektórych szkołach praktyka wstrzymywania wydawania uczniom i absolwentom świadectw promocyjnych i ukończenia szkoły z powodu m.in.:

- nieuiszczenia opłaty za świadectwo,
- nieuiszczenia tzw. „składki” na radę rodziców lub radę szkoły,
- braku przedłożenia przez absolwenta tzw. „obiegówki”,

jest naganna i niedopuszczalna.

Przypominam, iż art. 50 ust. 3 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty dopuszcza wspieranie przez radę szkoły i radę rodziców działalności statutowej szkoły lub placówki poprzez gromadzenie funduszy pochodzących z **dobrowolnych składek rodziców**.

Natomiast § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 stycznia 2000 r. w sprawie zasad wydawania oraz wzorów świadectw, dyplomów państwowych ... stanowi, iż „świadectwa, dyplomy, odpisy świadectw dojrzałości, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych a także kopie, o których mowa w § 11 pkt 2, są **wydawane nieodpłatnie**”.

Uprzejmie proszę Państwa Kuratorów o omówienie tej sprawy na spotkaniach z dyrektorami szkół i placówek. Proszę ponadto o wnioskowanie do organów prowadzących szkoły – w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego - o wyciągnięcie w stosunku do dyrektorów szkół łamiących ww. przepisy jak najdalej idących konsekwencji służbowych.

Z poważaniem
Krzysztof Łybacki
Krzysztof Łybacki

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ
DEPARTAMENT PROGRAMÓW NAUCZANIA I PODRĘCZNIKÓW

DPN-WNP-BS-5081-11/2012

Warszawa, 19 czerwca 2012 r.

Kuratorzy Oświaty
(wszyscy)

w związku z przekazywanymi do Ministerstwa Edukacji Narodowej informacjami, w tym m.in. przez Rzecznika Praw Dziecka, o stosowanych w szkołach praktykach pobierania opłat za świadectwa szkolne oraz niewydawania świadectw z powodu niewniesienia opłat na różne cele a także z powodu braku podpisów na tzw. „obiegówce” konieczne jest podjęcie przez organy nadzoru pedagogicznego działań, w celu wyeliminowania nieprawidłowości w tym zakresie.

Warunkowanie wydania świadectwa od wniesienia jakichkolwiek opłat stanowi naruszenie obowiązujących przepisów prawa.

W § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) określono, iż „świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych, a także kopie, o których mowa w § 23 ust. 2, **są wydawane** odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola **nieodpłatnie**.”

Zastosowanie w szkołach tzw. „obiegówki” nie wynika z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Regulacje wewnątrzszkolne mogą wprowadzać taką formę potwierdzania wywiązywania się przez absolwenta ze wszystkich obowiązków wobec szkoły, jednakże jej niezłożenie nie może być powodem niewydania świadectwa.

Wobec powyższego uprzejmie proszę Państwa Kuratorów o:

- upowszechnienie wśród dyrektorów szkół i placówek informacji o obowiązujących przepisach prawa w zakresie dotyczącym wydawania świadectw szkolnych, w świetle których wstrzymywanie wydawania uczniom i absolwentom promocyjnych świadectw szkolnych i świadectw ukończenia

szkoły z powodu m.in. nieuiszczenia opłaty za świadectwo, nieuiszczenia dobrowolnej składki na radę rodziców, braku przedłożenia przez absolwenta tzw. „obiegówki” jest niedopuszczalne (informacja w przedmiotowej sprawie została zamieszczona na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej),

- wnikliwe zbadanie – w trybie nadzoru pedagogicznego – każdej skargi dotyczącej stosowania w szkole/ placówce ww. praktyk.

Z poważaniem

DEPARTAMENT PROGRAMÓW
NAUCZANIA I PODRĘCZNIKÓW

Anna Dakowicz-Nawrocks
ZASTĘPCA DYREKTORA